

Mezi osobním aktivismem, uměním a poezií

Stará bydliště

Dům pánů z Kunštátu,
27. 11. 2019 – 29. 3. 2020

Série environmentálně laděných výstav, 2019/20:

- CJCH, MG Brno, 2019-2020
- Stará bydliště, Dům pánů z Kunštátu, 2019-2020
- Země – Současný proud život, Galerie Emila Filly, Ústí nad Labem, 2019-2020

- Krajiny logistiky. Galerie VI PER, Praha, jaro 2019
- Projekt Frontiers of Solitude (Dagmar Šubrtová, Miloš Vojtěchovský)
 - Výstava Epifanie – na pomezí samoty, DUUL, 2016
- Fotograf festival, Cultura/natura, 2016

....

Víte
o chystaném
logistickém parku?

TRUCK CENTRUM Krásný Les (Petrovice)

Jedná se o areál o rozloze **16 ha (cca 32 fotbalových hřišť)**, který čítá **150 parkovacích míst pro kamiony**, **4 skladovací haly 80 x 110 x 12 m** s dalšími 104 parkovacími místy pro trucky s návěsem a čerpací stanice s 14 parkovacími stánkami pro osobní automobily, restauraci, hygienickým zázemím, prádelnou a skladem pomůcek. Areál má být oplocen betonovou stěnou výšky 2,6 m.

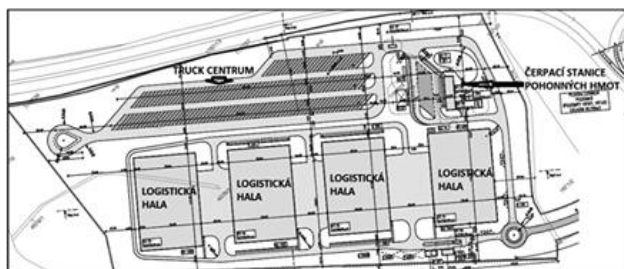
BILANCE PLOCH:

- celková plocha 159 156 m²
- zastavěná plocha 37 495 m²
- zpevněná plocha 54 205 m²
- zeleň 67 456 m²

PŘEDPOKLÁDANÁ INTENZITA DOPRAVY:

- truck centrum - 315 kamionů za den
- logistické centrum - 72 kamionů a 150 ON za den
- čerpací stanice - 180 kamionů za den
+ 180 kamionů za den ze zajiždějících do centra
- 80 osobních aut za den

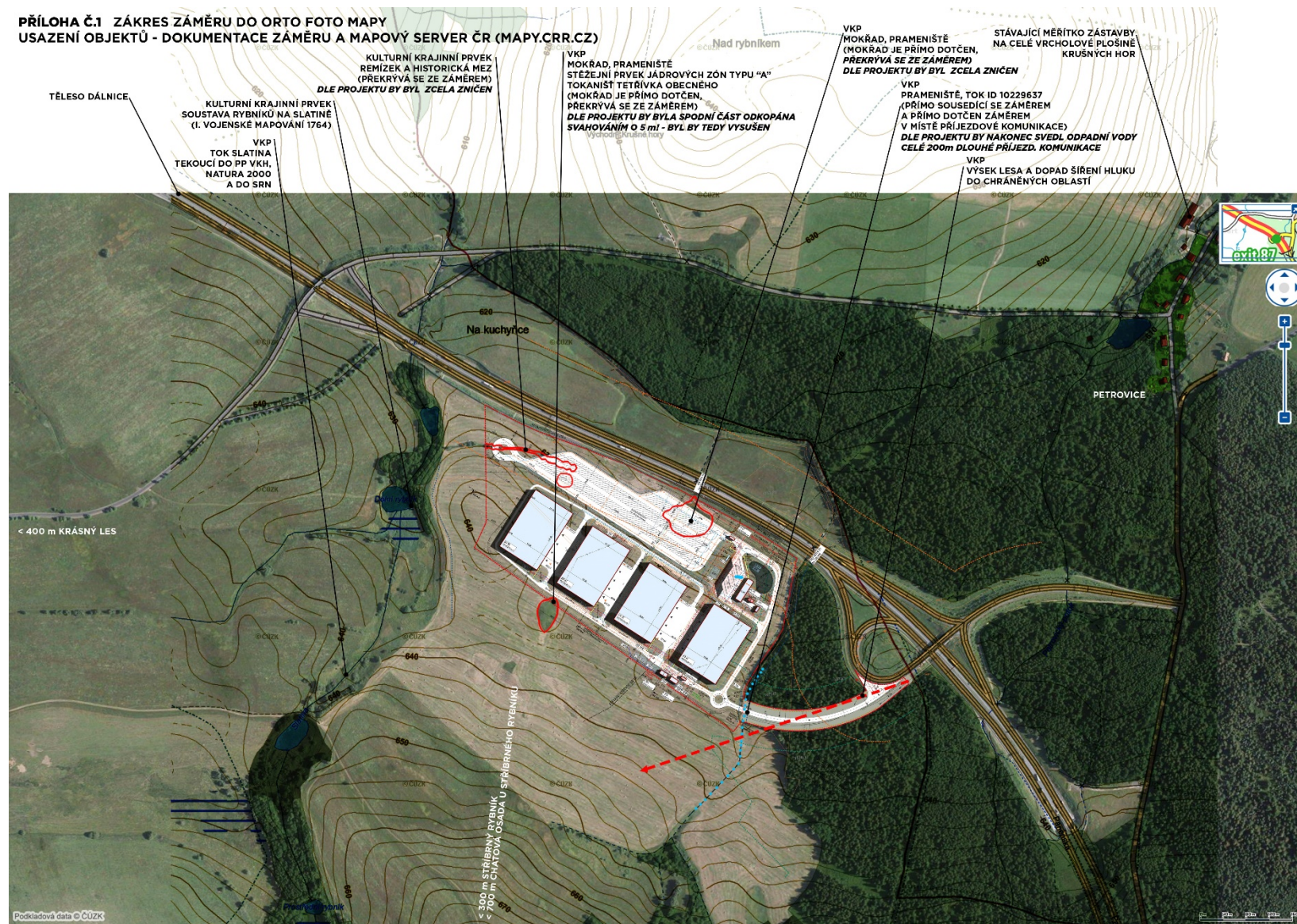
Připomínky k záměru je možné podávat jen do **2. 6. 2014** na Krajský úřad Ústeckého kraje.
Detailní dokumentace záměru na http://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_ULK883

Tunel Panenská
směr Ústí n/L

- Příprava výstavy (Stará bydliště) již od roku 2015.
- Téma proměn krajiny (zastavování volné krajiny), proměn vztahu ke krajině řeším dlouhodobě v souvislosti s vlastním aktivním přístupem k místu, v němž žiju.
- Náhorní planina Krušných hor.
- S výstavbou dálnice, otevřením dálničního úseku na podzim 2006 začala tato lokalita přitahovat nejrozumnější industriální a investiční záměry (první záměr r. 2008).
- Od r. 2014 sleduji záměr „Truck centrum Krásný Les (Petrovice)“, připomínkovali jsme veškeré fáze řízení (zjišťovací řízení, proces EIA, změna UP)
- Při stavbě dálnice deklarováno, že na vrcholcích KH již nic jiného stát nebude! Tunely směr Německo, dálniční mosty jsou všechno „ekologické“ stavby.

**PŘÍLOHA Č.1 ZÁKRES ZÁMĚRU DO ORTO FOTO MAPY
USAZENÍ OBJEKTŮ - DOKUMENTACE ZÁMĚRU A MAPOVÝ SERVER ČR (MAPY.CRR.CZ)**

FOTOGRAFIE STÁVAJÍCÍHO STAVU Z LIDSKÉ PERSPEKTIVY - POHLED OD „STŘÍBRŇÁKU“ SMĚREM NA PETROVICE
MÍSTO: 50°45'47.4"N 13°57'25.4"E, 665.5 mm, VÝŠKA OBJEKTIVU 1.65 m, OHNISKOVÁ VZDÁLENOST 35 mm

„Vždyť na té louce nic není.“

„Ta louka je bezcenná.“

„Projekt louku zhodnotí.“

Představa, že bez zásahu člověka
lokalita nemá svoji hodnotu! X Krajina
již formovaná působením člověka.

ZÁKRES DO FOTOGRAFIE Z LIDSKÉ PERSPEKTIVY - POHLED OD „STŘÍBRŇÁKU“ SMĚREM NA PETROVICE
MÍSTO: 50°45'47.4"N 13°57'25.4"E, 665.5 mm, VÝŠKA OBJEKTIVU 1.65 m, OHNISKOVÁ VZDÁLENOST 35 mm
ÚDAJE O RELIÉFU A VÝŠKOVÉ USAZENÍ OBJEKTŮ - DOKUMENTACE ZÁMĚRU A MAPOVÝ SERVER ČR (MAPY.CRR.CZ)

R. 2015 oslovena německou stranou
pro přípravu výstavního projektu o
krajině a zemědělství (ve spolupráci s
DUMB) – rozhodnutí projekt věnovat
této louce a kulturní krajině.

Soustava rybníků na Slatině, 1. vojenské mapování 1764-68

Na prelomu milénia tato lokalita v průzkumech označena za natolik významnou, že by měla být vyhlášena přírodní rezervací nebo památkou.

Change in the character of agricultural landscape in the Kyjov region in the Hodonín district (on the left the 1950s, on the right the present). Source: Military Geographic and Hydrometeorological Office and Czech Office for Surveying, Mapping and Cadastre.

Změna charakteru zemědělské krajiny na příkladu Kyjovska v okrese Hodonín (vlevo padesátá léta 20. století, vpravo současnost). Zdroj: Vojenský geografický a hydrometeorologický úřad a Český úřad zeměměřický a katastrální.

Jednotlivé krajinné prvky byly výrazně devastovány intenzivním scelováním pozemků během 50. až 80. let 20. století.

Některá místa se teprve nyní vzpamatovávají z dob nucené kolektivizace a intenzivního a neekologického hospodaření a přitom se opět objevují další zájmy a projekty včetně intenzivního zemědělství, které využívají nebo chtějí využít určitá území tak nadlimitně, že je nevratně znehodnocují nebo zcela likvidují.

Snahy o prolomení limitů těžby uhlí, jiné těžební záměry (štěrkopísky, břidlicový plyn), nejrůznější stavební, industriální či logistické projekty vyrůstající tzv. na zelené louce - každý den zmizí desítky hektarů kvalitní půdy.

Mizení země a krajiny je nebezpečný trend, který působí devastačně také na vztah člověka k místu. Půda již není využívána přiměřeně, udržitelně, ale je komodifikována. Její původní ráz vlastně není důležitý.

Po staletí daný a zcela zásadní vztah k půdě a krajině nahrazujeme lhostejností.

In Frejlichová, K.; Pazdera, M.; Říha, T.; Špičák, M. (eds.) Ocelová města: Architektura logistiky ve střední a východní Evropě. VI PER, Park Books, 2020, s. 98

STARÁ BYDLIŠTĚ

Jan Ambrůz, Marie Blabolilová, Kateřina Frejlichová, Radek Fridrich, Anežka Kovalová, Lukáš Kováčik, Jiří Kubový, Miroslav Pazdera, Tadeáš Říha, Zorka Ságlová, Martin Špičák, Dagmar Šubrtová, Michaela Thelenová, Vladimír Turner, Diana Winklerová, Martin Zet
kurátorka *curator* Vendula Fremlová

Úvaha o mizení země a krajiny spolu se vztahem k místu stojí na počátku konceptu výstavy. Od osobního aktivismu na lokální úrovni vedla cesta k promýšlení a k reflexi problematiky proměn vztahu ke krajině nejen v obecnějších souvislostech, ale též v oblasti vizuálního umění.

27.11.2019.–29.3.2020

Dům pánů z Kunštátu

Vernisáž 26. listopadu 2019 od 18 h
Exhibition opening 26 November 2019
at 6 pm

„Stará bydliště“

Název výstavy odkazuje k exilové básni (i básnické sbírce) Ivana Blatného, v níž autor tematizuje všudypřítomný smutek a nostalgii po vzdáleném, minulém, po tom, co již nelze vrátit.

Sousloví „stará bydliště“ však můžeme vnímat také jako metaforu, postihující vztah lidí ke krajině. Kulturní krajina byla vždy krajinou obydlenou, formovanou mnoha a mnoha generacemi lidí, obyvatel. Kulturní krajina byla a je naším „starým bydlištěm.“

Stará bydliště. Toronto, 68 Publishers 1979, ed. Antonín Brousek

Ivan Blatný 1919 – 1990

Ivan Blatný se narodil 21. prosince 1919 v Brně. V jedenácti letech přišel o otce a necelé tři roky poté také o matku. Ve škole prospíval nevalně, přesto dokončil klasické gymnázium a v roce 1938 začal studovat na filosofické fakultě brněnské univerzity obor čeština-němčina.

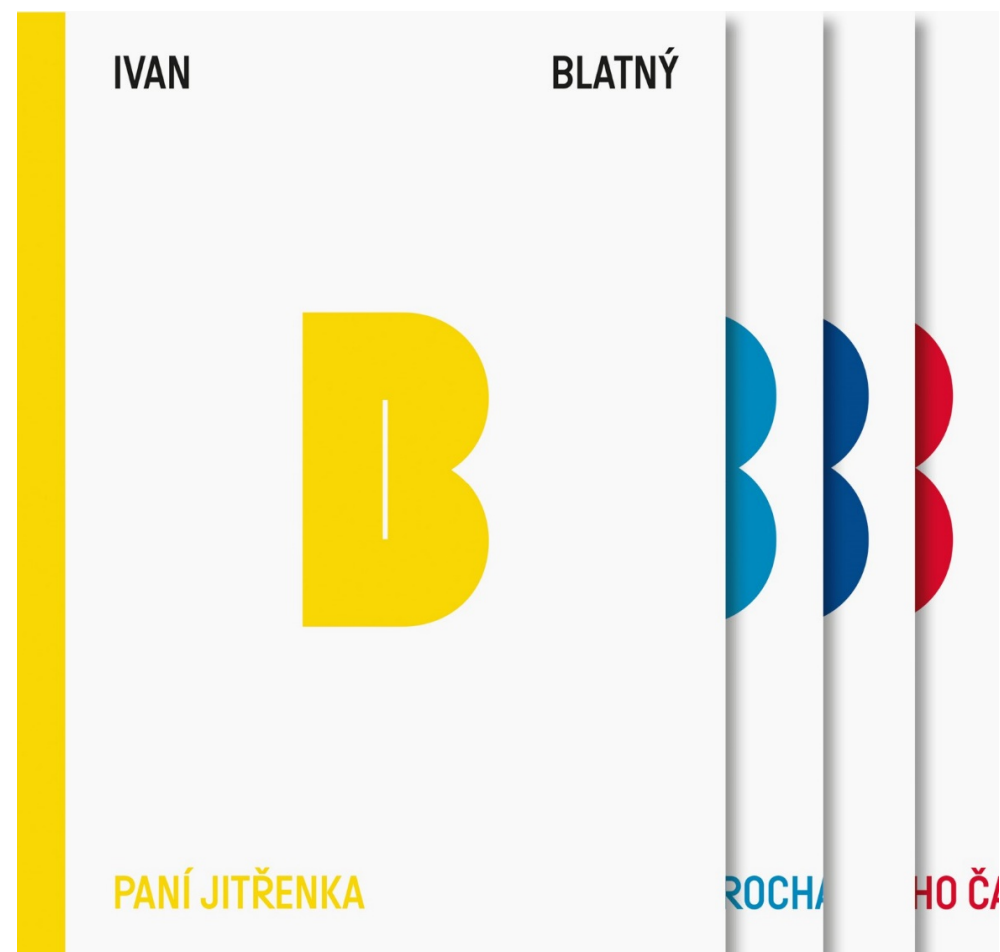
Poezii se věnoval od útlého dětství, v letech před vydáním první sbírky (Paní Jitřenka, 1940) měl na jeho psaní velký vliv především Jaroslav Seifert, Vítězslav Nezval a surrealismus. Byl zařazen do význačného Jarního almanachu básnického, redigovaného Václavem Černým, jenž nejuceleněji představuje tzv. „válečnou generaci“. Za protektorátu navazoval nová literární přátelství (Jindřich Chaloupecký, Josef Kainar, Jiří Orten), která výrazně ovlivnila jeho další tvorbu. Koncem roku 1942 se připojil k programu Skupiny 42.

Po válce se do školy již nevrátil. Zdrojem obživy mu byl zděděný obchod s optikou. 29. března 1948 odcestoval na pozvání Britské rady spolu s Jiřím Kolářem a Arnoštem Vaněčkem do Londýna. Téhož dne večer v BBC oznámil, že se do Československa nevrátí. Vzápětí byl zbaven veškerých občanských práv i majetku. V Anglii vedl až do roku 1954 velmi komplikovanou existenci proloženou (spíše účelovým) pobytem v blázinci. V roce 1954 se jeho psychický stav zhoršil natolik, že byl opět internován. Do normálního života se už nikdy nevrátil.

Od konce roku 1977 do roku 1987 se o Blatného starala Miss Frances Meacham - byla jeho ošetřovatelkou i sekretářkou. Uchovávala jeho rukopisy, kopie posílala nakladatelství 68 Publishers, další později do londýnského Velehradu. Roku 1979 vyšla ediční péčí Antonína Brouska v nakladatelství 68 Publishers sbírka Stará bydlíště. Doma i exilu byla vnímána jako básníkovy znovuzrození.

Ivan Blatný zemřel ve všeobecné nemocnici v Colchesteru na rozedmu plic 5. srpna 1990.

- **Paní Jitřenka.** Praha, Melantrich 1940.
- **Melancholické procházky.** Praha, Melantrich 1941. Ke 2. vydání v r. 1944 nedošlo; 3. vydání: Brno, Blok 1968; 4. vydání: Brno, Blok 1968; 5. vydání: Brno, Blok 1990.
- **Tento večer.** Praha, B. Stýblo 1945.
- *Na kopané.* Blansko, Karel Jelínek 1946 (výtvarný doprovod Kamil Lhoták).
- **Hledání přítomného času.** Praha, Mladá fronta – Práce – Svoboda 1947.
- *Jedna, dvě, tři, čtyři, pět.* Praha, F. Borovský 1948 (výtvarný doprovod Kamil Lhoták).
- **Stará bydliště.** Toronto, 68 Publishers 1979; Brno, Petrov 1992, 1997, 2002.
- **Pomocná škola v Bixley.** Toronto, 68 Publishers 1987. Druhé vydání: Praha, Torst 1994.
- *Poèmes.* Alfortville, Editions Revue K 1989 (přel. Erika Abramsová).
- *Tento večer* (výbor). Praha, Československý spisovatel 1991 (ed. Jan. M. Tomeš).
- *Le Passant.* Paris, Orphée – La Différence 1992 (přel. Erika Abramsová).
- *Landschaften der neuen Wiederholungen.* Leverkusen, C. Weihermüller 1992 (přel. Radim Klekner).
- *Szkola specjalna.* Kraków – Warszawa, Biblioteka L. E. 1993 (přel. Leszek Engelking).
- *Verše 1933 – 1953.* (Soubor veškeré poezie / sbírek, časopiseckých básní a rukopisů z let 1933 – 1953) Brno, Atlantis 1994 (ed. Rudolf Havel).
- *U podrazi za sadašnim vremenom.* Beograd, Pismo 1997 (přel. Biserka Rajčicová).
- *Texty a dokumenty 1930 – 1948.* Brno, Atlantis 1999 (ed. Jiří Trávníček).
- *Fragmenty a jiné verše z pozůstalosti.* Brno, Host 2003 (ed. Jan Šmarda).
- *Domovy* (výbor). Praha, Odeon 2007 (ed. Petr Král).
- *Čtyři knihy.* Brno, Host a Druhé město 2019.

Báseň Jendovi a Hele Šmardovým

*Trošku psát česky znova,
chybí mi česká slova,
peří a lupení
těch krátkých letních dní.*

*Kůň kluše, kovář ková,
v měknoucím světle lípa je fialová.
Večerní procházka. Půjdu si sednout k ní.
A broučci spí a spí.*

*Tam dole u potoka Karafiát je znal.
Je noc, je temná noc a sovy mají bál.
Zůstane navždy v srdci.*

*Jdu lesem, proutí praská,
já a pes jménem Láska.
Hudeček: Noční chodci.*

(2. 10. 1977)

Stará bydliště

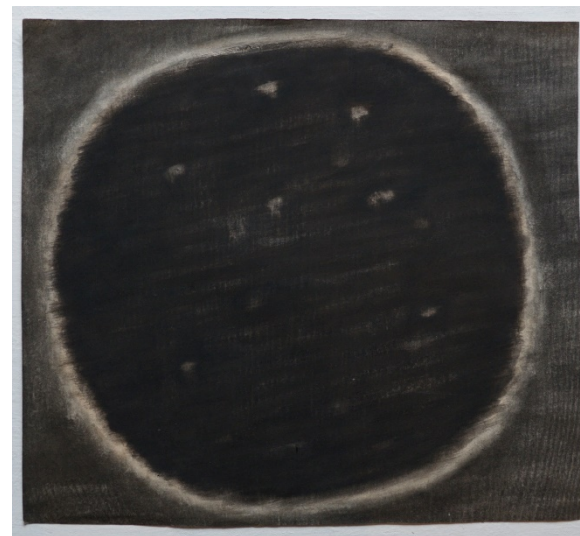
16. března

*Čemu zde říkají suchý den je plno vláhly mezi
ještě holými korunami s prvními lístky drobné zeleně
Za branou přešlo z neznámých důvodů několik chodců*

*Zamženou modří ujíždějí vlaky k Londýnu
holubi usedají v teplém slunečním světle.*

Stará bydliště

V konceptu výstavy vedle sebe stojí díla, která se kriticky vyjadřují k současnému stavu krajiny, ale i taková, která odrážejí krajinu minulosti, vnitřní krajinu umělců a umělkyně, více či méně idealizovanou, bez ekologických zátěží a klimatických změn, postavenou na vnímání jejích základních prvků a úběžníků (strom, řeka, kámen, obloha, dům, plot, zvíře, člověk). Tento postup, jakousi juxtapozici, nalezneme také v Blatného exilových básních zařazených později do sbírky *Stará bydliště*.

Kdybys tu se mnou šel, viděl bys, co mám rád.

***Kostelík, strouha, most, krajina obyčejná,
všední a překrásná jak šedí vrabci z hejna,
řeka, stín kaštanu, hojivá vůně, chlad.***

Melancholické procházky

Krásné a současně posmutnělé obrazy Blatným milovaného Brna – krajiny městské, civilizované, ale i venkovské či zahradní, měnící se dle ročních období – nacházíme především ve sbírce Melancholické procházky, která se původně (a zcela příznačně) měla jmenovat Brněnské elegie. V souvislosti s výročí básníkovy narození je na místě klást otázky, jak se proměnil svět a naše vnímání přírody, kulturní i městské krajiny? Jak zobrazuje Blatný prostředí, v němž žil? Jaký obraz o světě poskytují jeho básně a jaký obraz nabízí dnešní svět? Jaká byla „stará bydliště“ Ivana Blatného a co znamenají dnes pro nás? Zanecháme po sobě i my nějaká?

- Proměny krajiny a proměny vztahu ke krajině.
- Reflexe tématu v současném umění napříč generacemi.
- Krajina v básních Ivana Blatného (Melancholické procházky, Stará bydlíště) – úryvky básní součástí výstavy
 - Spojení Blatného básní s výtvarným uměním reflektujícím krajinu je opodstatněné - upozorňuje na ně již Jan Márius Tomeš v doslovu publikace *Ivan Blatný. Verše 1933-1953*. Týká se nejen Skupiny 42, pod jejímž vlivem se Blatného poetika proměnila. Jde také o vliv impresionistické malby, již Blatný v 30. letech miloval a jejíž ozvuky jsou v jeho poezii hmatatelné.

*Kolotoč, akvarel, lesknoucí se a pestrý,
Pil modř a zeleň luk a letěl nad orchestry.
(Melancholické procházky)*

*Pár barev, blednoucích při tomto odletu,
Se chvělo ve vzduchu: rezavá, karmín, okry.
Můj štětec jako chřest, štíhlý a jitřní, mokrý,
Si vysnil nuanci a svažil paletu.
(Melancholické procházky)*

Michaela Thelenová: Krajinky
2006/2007
digitální tisk, 133 x 100 cm

Michaela Thelenová (1969) je spjata s regionem Severních Čech a bývalých Sudet. Pro její dílo je charakteristické napětí mezi krajinou romantickou a postindustriální. Zkoumá paměť a strukturu sídelních celků, změny krajiny, proces lidské intervence do krajiny. V souvislosti s lokalitou severních Čech se dále soustřeďuje na otázky koexistence industriálních aglomerací a obytných čtvrtí, na změny krajiny vlivem průmyslových aktivit, rozvoj nových příměstských oblastí (satelitních měst) a propojení těchto satelitních měst s původní zástavbou.

Zastav se na chvíli! V noci tu člověk slýchá
zdaleka hvízdát vlak a dlouze rachotit,
rachotit blíž a blíž – a dál – až zase klid
se kolem rozhostí a přisvit zlého ticha.
Melancholické procházky

Michaela Thelenová: Bílý šum pro Krásný
Les, 2014, video 9 min 24 s

<https://vimeo.com/154195309>

Statický záběr videa

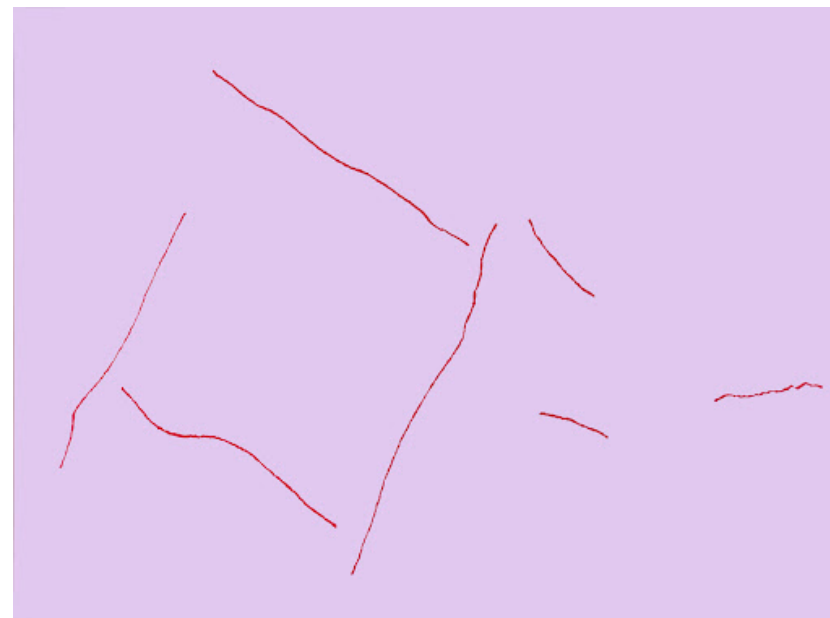
Zvuk nekonečného šumu (*bílý šum* je termínem
z oblasti akustiky), který vytvářejí auta
projíždějící po dálničním tělese.

V Blatného *Melancholických procházkách*,
k nimž se výstava vedle *Starých bydlišť* též
vztahuje, vědí, že jedním z jeho silných a
vracejících se motivů (civilistních i civilizačních a
současně melancholických) je zvuk dunícího,
vzdalujícího se vlaku. Video Michaely Thelenové
rezonuje s poezií Blatného nejen tímto
konkrétním motivem, ale také synestézií počitků
a vjemů, která je pro Blatného též velmi důležitá
a na kterou narážíme v případě M. Thelenové již
v názvu díla.

Zorka Ságlová
Pavlov, 2001 - 2003
akryl na plátně, 135 x 100 cm

Cyklus Pavlov odráží zaujetí Zorky Ságlové (1942 – 2003) pro nalezená zobrazení, jejichž prostřednictvím zkoumala platnost kulturních symbolů a mýtů. I přesto, že není zcela jasné, jaký motiv v tomto cyklu zpracovávala, odkazuje jeho název k jednomu z důležitých archeologických nalezišť na jižní Moravě. Horizontální linie členící celou plochu obrazu můžeme číst jako zjednodušený záznam krajiny, jako záznam dočasné podoby některého z našich „starých sídlišť“.

Rytina na mamutím klu, pravděpodobně „mapa“ Pavlova (jižní Morava).

Stáří 28000-22000 let. Nejstarší známé zobrazení krajiny.

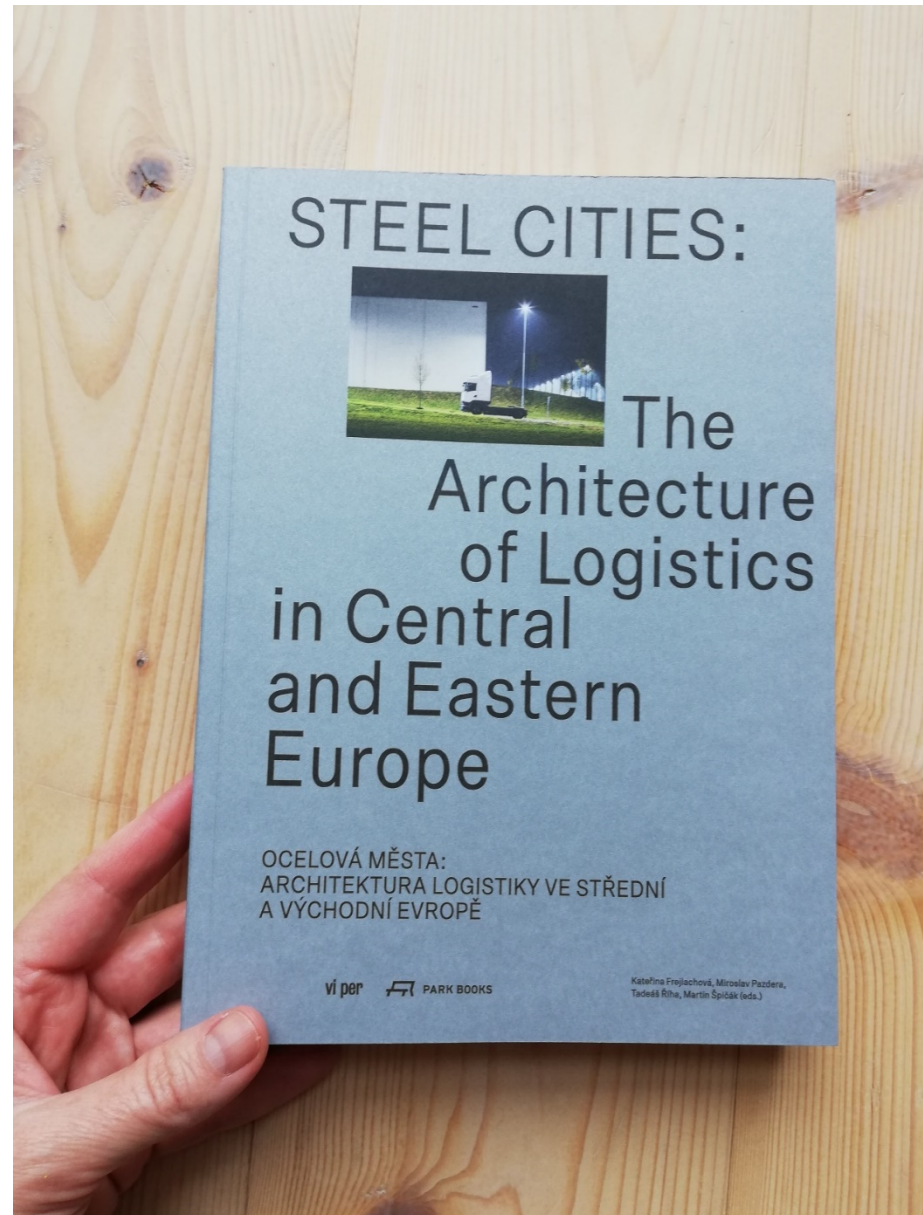
Pálavské vrchy, meandrující tok Dyje.

Zorka Ságlová: Pavlov, 2001-2003

Kateřina Frejlichová, Miroslav Pazdera, Tadeáš Říha, Martin Špičák
Krajiny logistiky, video, 17 min. 36 s., model, 100 x 90 cm, fotografie, 153 x 116 cm

Výstava Krajiny logistiky byla prezentována na jaře 2019 v pražské galerii VI PER. Čtveřice architektů v ní nahlížela téma logistiky pohledem krajin vně i uvnitř skladových areálů. Jak se prezentují, co skrývají, čeho jsou součástí a jaký vliv mají na své okolí? Vzniká nová vrstva drtivě přesahující a měnící starý svět, do něhož se ale musí vejít.

Marie Blabolilová: Plot 1, 2019; Plot 2, 2019; Divizny 1, 2019; Divizny 2, 2019; Pampelišky, 2001

Marie Blabolilová (1948) pracuje výlučně s grafickým a malířským médiem. V malbě jedinečným způsobem zhodnotila linoleum jako podkladový materiál, ale také dezény malířských válečků. Autorka se drží stranou uměleckého dění a pravidelně půl roku žije na vesnici poblíž Berouna. Náměty čerpá z nejbližšího okolí, všímá si zdánlivě obyčejných věcí kolem sebe. Jedním z jejích důležitých témat jsou také specifické světy zahrad ohraničených ploty.

*Když zvedne zahrada víčka svých
pařeníšť*

*(jen o kousíček dál, u řeky, na nábřeží),
je duben, vzpomeň si, křehký jak listí,
svěží,*

od skel se odráží sluneční zlatá tříšť.

Melancholické procházky

Martin Zet Parapet 1957-2007, 2019

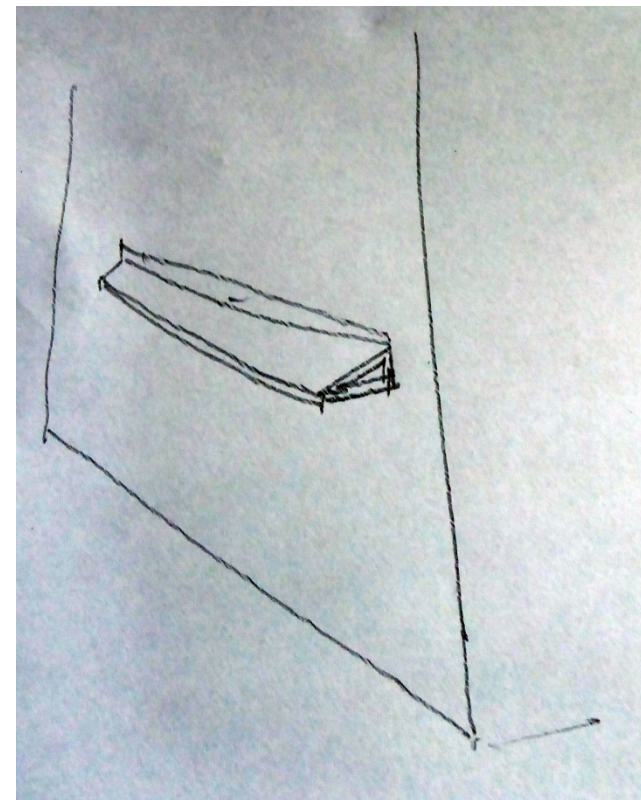
plech, 500 x 25 x 8 cm

Ready-made Martina Zeta (1959) nese zcela pragmatický název. Dílo je tím, čím kdysi skutečně bývalo. Navíc jej ale můžeme vnímat jako propojení vnitřního a vnějšího světa či prostoru (domu a krajiny), jako součást průhledu oknem, a v jeho galerijní podobě i jako svébytnou krajinu. Motiv říms a parapetů (často řinčících pod kapkami deště) se objevuje v Melancholických procházkách Ivana Blatného.

Dagmar Šubrtová

Rosia Montana, 2017, plech, barvy, pigmenty, průměr 150 cm

Vůně starého stromu, 2019, kov, v. 150 cm

*Daleko od lidí, daleko od cizoty
zbytečných hovorů a nudných veselí
hrál vítr nad městem a rozházel si noty,
démanťy velkých krup. A římsy řinčely.
Melancholické procházky*

Dagmar Šubrtová

Rozpad / Práchnivění, 2019 , kov, v. 240 cm

Tvorba (i kurátorská činnost) Dagmar Šubrtové (1973) se zaměřuje na reflexi průmyslové krajiny (důlní oblasti severních i středních Čech). Autorka se mimo jiné soustředí na fenomén tzv. nové divočiny, tedy opuštěných industriálních areálů a dříve zabydlených míst, v nichž se opět projevuje síla přírody. Tento proces se odráží i v nejaktuálnějších dílech. Pracuje s nalezeným kovovým materiálem, který přetváří v organické a často i poetické celky, přičemž jim ponechává industriální a minimalistický vzhled.

Dagmar Šubrtová
Sklad krajiny, 2012
sádrové vyztužené
skořepiny, v. 100 cm

Jan Ambrůz

Bendovo, 2019, video

Jan Ambrůz (1956) žije v ústraní vesnice Šarovy, kde se spolu s podobně smýšlejícími lidmi sdruženými ve spolku Jiná krajina snaží o obnovu kulturní krajiny. Vysazuje aleje, obnovuje cesty, pořádá setkání lidí v krajině, šetrně hospodaří. Dříve rozměrné instalace a sochařské objekty postupně nahrazuje videozáznamy, které mu umožňují zachytit letmé (a přesto očekávané, protože poznané) momenty setkání se zvířaty a přírodními jevy. Video Bendovo ukazuje drobné proměny usedlosti souseda. Ohraničenost podzimního výjevu i jeho členitost může připomenout vlámské žánrové malířství.

Diana Winklerová

Krajinná situace 2, 2019

instalace, různé materiály

V širokém záběru tvorby Diany Winklerové (1983) silně rezonuje téma ekologie a našeho vztahu ke krajině a přírodě. Diana tento vztah reflektuje v instalacích (Krajinná situace 2), v nichž zpracovává zbytkové a odpadové materiály, které má po ruce. Její díla oscilují mezi absurditou a logičností, a i díky tomu si ponechávají neotřelost a hravost, jakou můžeme nalézt u dětí.

Diana Winklerová

Karfiol (Absolutní květák), 2010

průměr 170 cm, polystyren

Polystyrenový objekt Karfiol, připomínající velký oblak, koresponduje s vracející se metaforou básní Ivana Blatného „karfiol oblohy“.

*Někdy jsem okouzlen vytáhl z domu paty,
svítání chroustalo svůj mokrý karfiol,
karfiol oblohy, křehký a bělozlatý,
ježž steskem zakalil dým útlý jako stvol...*

Melancholické procházky

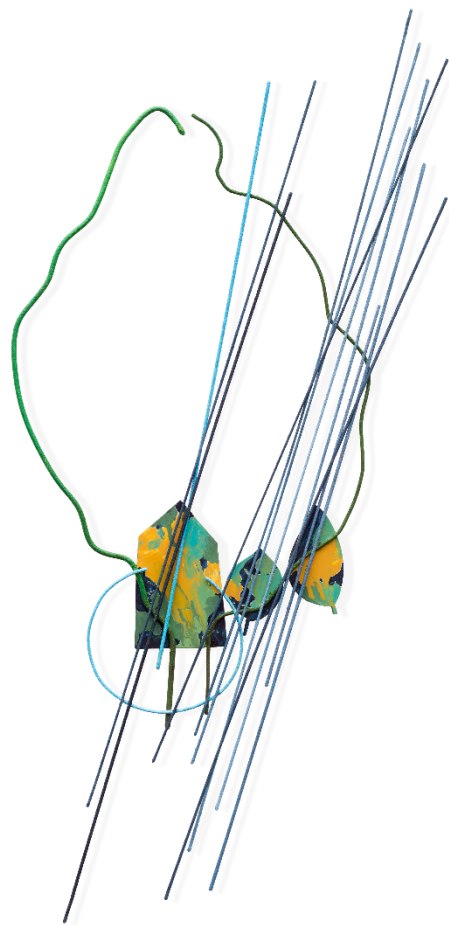
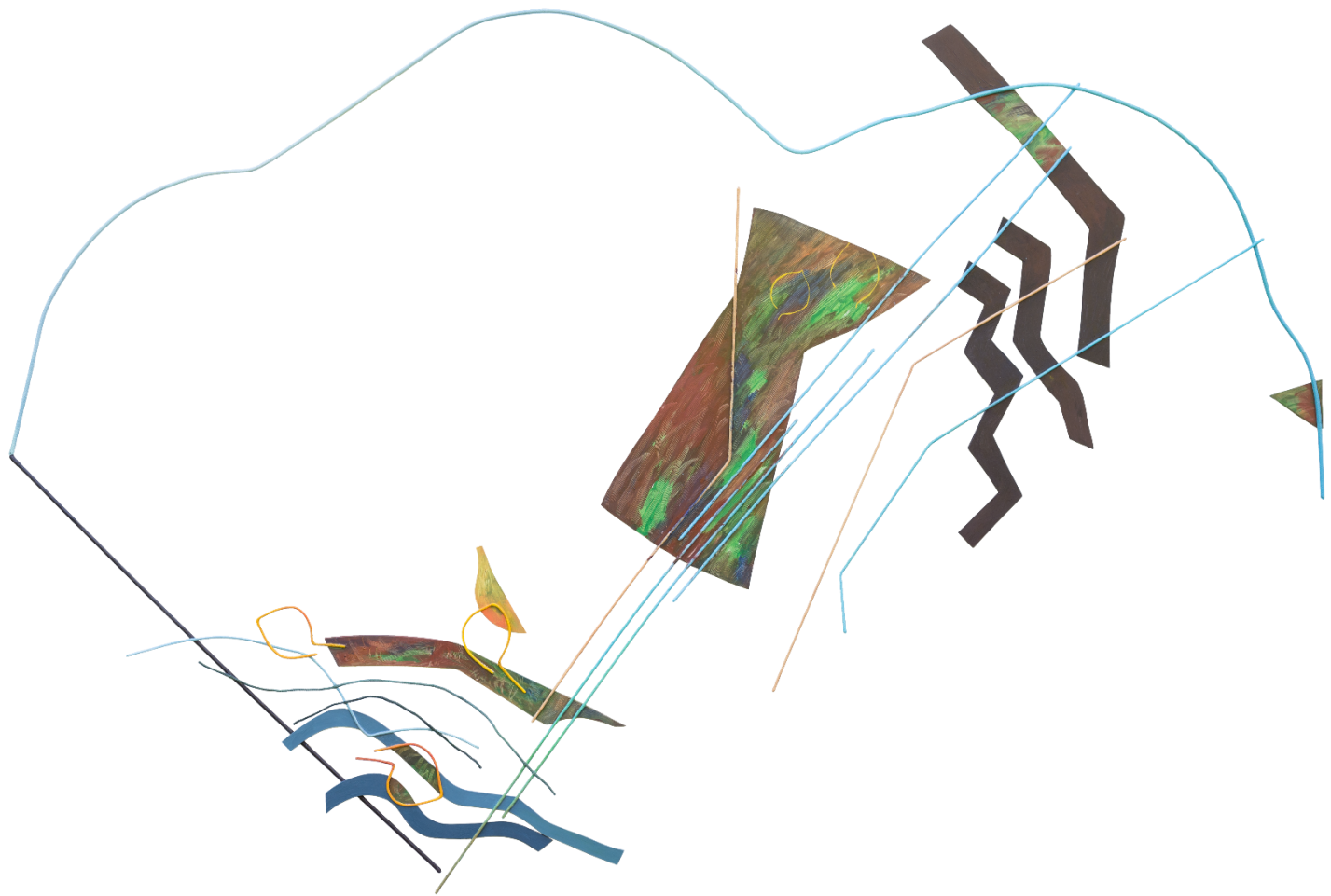
Jiří Kubový

Podzimní obraz, 2016, olej, sololit, provaz, drát, 213,5 x 151 cm

Déšť, 2018, olej, sololit, provaz, drát, 60 x 117,5 cm

Dům, 2018, olej, sololit, provaz, drát, 101 x 150 cm

Stěžejním tématem tvorby Jiřího Kubového (1950) je od 70. let krajina. Krajinu – ponejvíce České Středohoří, s níž je autor spojen – zastupují v jeho díle jednotlivé přírodní elementy či živly, ale i jejich poetická spojení. Časté je též prolnutí s kulturním motivem (lidské obydlí, kyvadlo, váza, dopis, báseň). Drátěné kompozice – pro J. Kubového vždy obrazy – dosahují až monumentálních rozměrů.

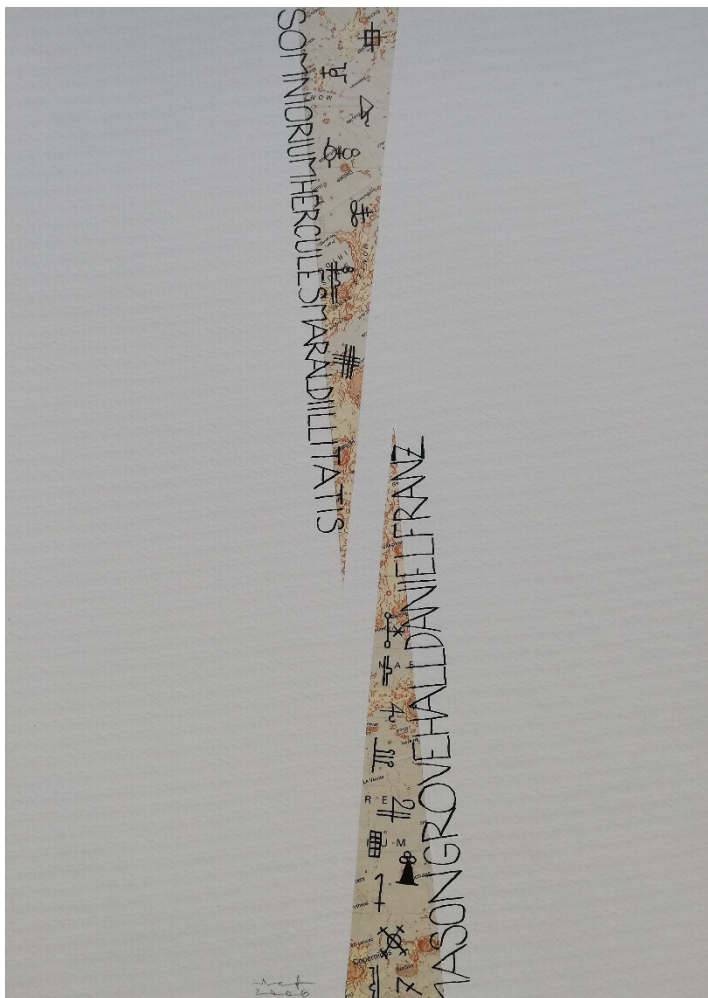

Motiv letícího ptáka, vzdorujícího zemské tíži, je podstatný také pro básně Ivana Blatného.

*Sleduješ jeho let, jak lehounce tam pluje,
jak jízva na nebi se zvolna zaceluje
nad poli, lukami a kolébáním vod.*

Ta rýha stříbrná... ta rýžka... nit... a bod...

Melancholické procházky

Radek Fridrich

Měsíční kraji nó, 2006

koláž

Básník, výtvarný autodidakt a překladatel z němčiny Radek Fridrich (1968) nachází inspiraci pro své básně i koláže v krajině severních Čech. V Cyklu Měsíční kraji nó pracuje se značkami, kterými v regionu od Kytlice přes Labské údolí až k děčínskému Sněžníku označoval alchymista Vlašský Daniel kutiště. Tato „vlašská znamení“ umísťuje Fridrich ve svých kolážích na okraj nebo přímo do ústřížků mapy Měsíce. Otevírá tak mimo jiné problematiku pojmenování, označení i rozčlenění území jako prvního kroku ve snaze mu porozumět, ale též podmanit si ho. S postavou Vlašského Daniela pracoval též v básnické sbírce *Krooa Krooa*, oceněné v roce 2012 Magnesií Literou.

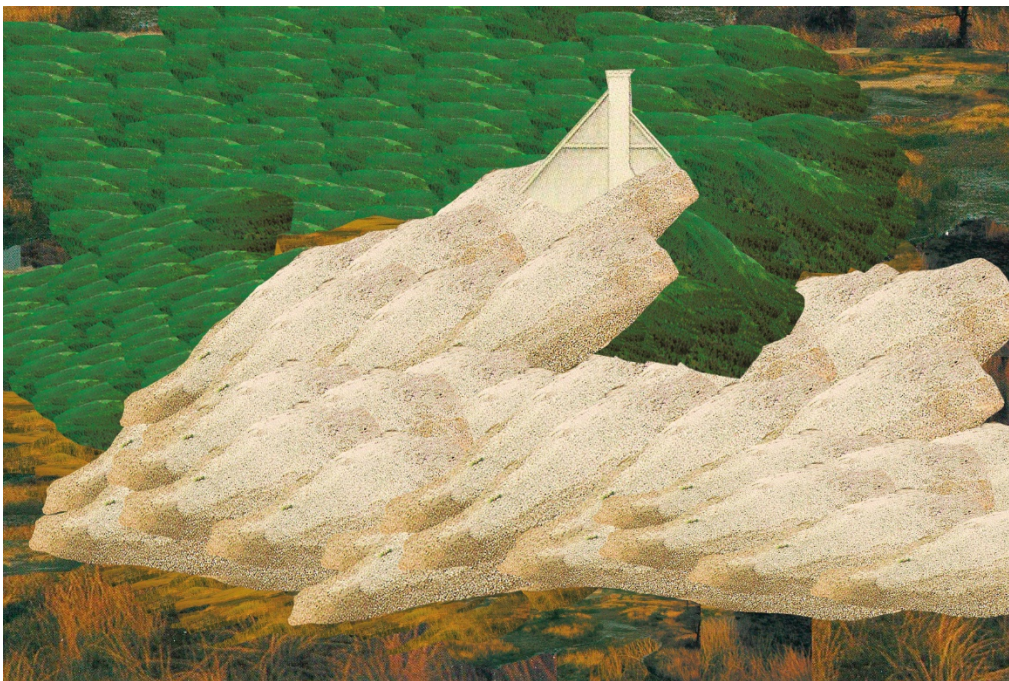

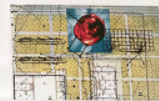
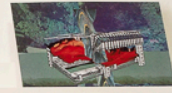
Lukáš Kováčik

Pohlednice, 2019

instalace, digitální tisk, 10 x 15 cm, 13 x 18 cm

V tvorbě Lukáše Kováčika (1988) rezonuje vztah ke krajině, ať již té reálné nebo té vnitřní. Autor je fascinován geologií (litosférickými deskami, minerály), rád zkoumá zemský povrch, pod nímž se vždy něco skrývá a odhaluje zároveň. Kováčikovy drobné koláže odkrývají naši minulost i budoucnost a komponují tyto veličiny do často vtipného celku, inspirovaného nejen estetikou popularizačních a vědeckých publikací, ale také komerčními nástroji využití krajinných námětů.

Jitro v září

***Skořápky vajec, slupky jablek, zvadlé chryzantémy,
aeroplány obletují zemi,***

pes v boudě spí a léto ztrácí se.

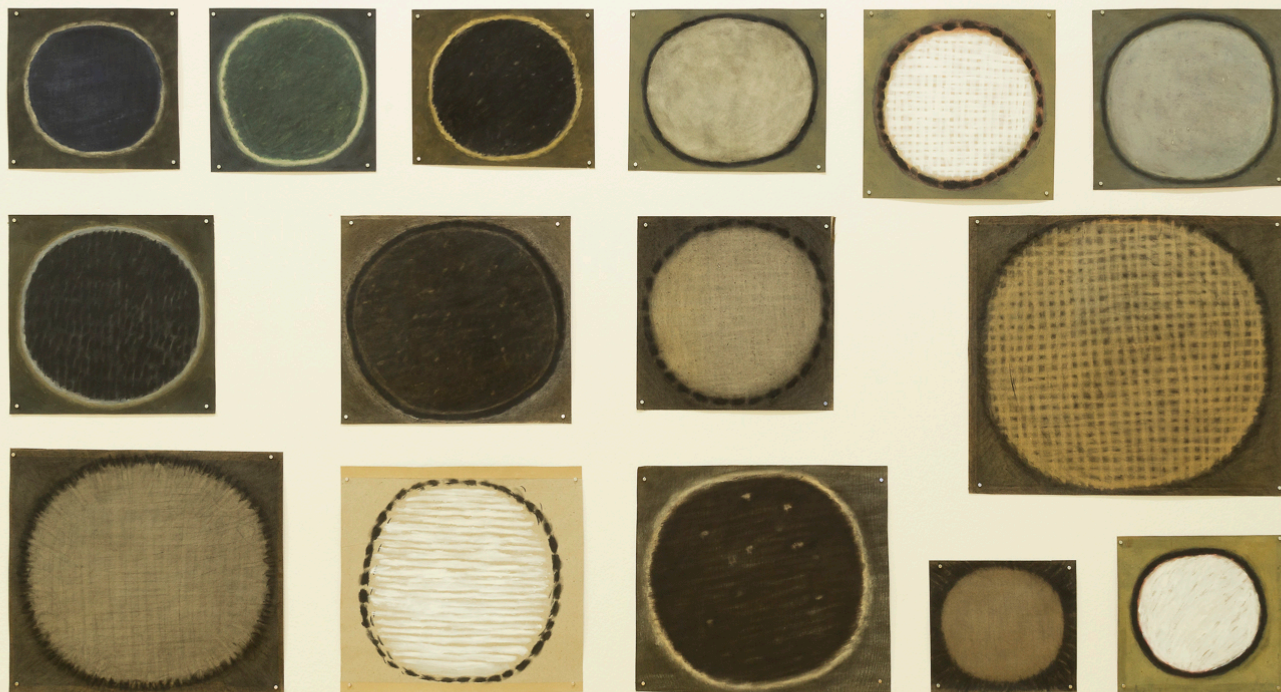
Hrušky a hrozny voní na míse.

***Hadice v trávě, podběl na záhonku,
lehounký vítr, kolébání stonků,***

***zahradnické nůžky, zvonky, kroky, svět.
Jak se mi dýchá! Ještě mnoho let.***

24. 10. 73

Stará bydliště

Anežka Kovalová

Kruhy, 2002 – 2018

uhel nebo tempera na papíře, různé rozměry.

V tvorbě Anežky Kovalové (1949) získávají obyčejné věci povahu obecných hodnot, archetypů: strom, tráva, kopec, květy, plody... Z důvodu intenzivního zvnitřnění těchto motivů se témata jejích maleb nebo kreseb nikoliv opakují, ale vracejí. To je i příklad jejích Kruhů, kol, které po sobě zanechalo spálené listí. Od fascinace proměnlivostí tohoto zemního kruhu, jeho podob a barev, došla autorka až ke kruhu samotnému. Cesta tedy vedla přes varianty zpodobení k univerzálnosti jediné myšlenky či představy. Díky tomu můžeme Kruhy vnímat jako metaforu různých krajinných prvků, ale také jako svět sám o sobě.

„Když koukám na tu zem z okna dolů, jak se proměňuje, jak se v ní odráží každé roční období jinak a každý rok jinak, co dělá ta země, když taje sníh, jak je úžasná barevnost toho tajícího sněhu a tmavé hlíny nebo ještě pod tím zelené trávy, ta kombinace, nebo ty stopy tajícího sněhu, to vše je najednou podstatné, důležité, to je pro mě až posvátné. Je to taková abeceda, abeceda času a země. Je to pokaždé jiné písmo. Je to pořád plné významů a je to krásné.“

Přepis záznam části rozhovoru s A. Kovalovou.

In Fremlová, V; Petišková, T.; Vartecká, A. (eds.), Grey Gold: At my fingertips. Kunstverein Schwerin, DUMB, FUD UJEP, 2018, s. 37

Vladimír Turner

HDP, 2019

videoinstalace

Zimní videoperformance Vladimíra Turnera (1986) je dle slov autora sentimentální hrou s osobním prostorem, enviromentálním žalem a klimatickou změnou. Velkoplošná projekce umístěná do black boxu divočiny a doplněná zvuky lesa a praskáním ohně nabízí až mystický zážitek sejetí člověka s přírodou. Spolu s ohněm, který hoří na ledě, se ale vnučuje otázka: Jak dlouho nám tato iluze ještě vydrží?

<https://vimeo.com/381672622>

Foto: Wikimedia Commons, Vilém Reichmann, archiv autorů, Spolek přátel Slatiny, Michaela
Dvořáková www.fotomisad.cz